

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PILIEČIŲ NUOSAVYBĖS TEISIŲ Į IŠLIKUSĮ NEKILNOJAMĄJĮ TURTĄ ATKŪRIMO ĮSTATYMO NR. VIII-359 12 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo Nr. VIII-359 12 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas) parengtas siekiant sudaryti sąlygas mokslo ir studijų institucijoms, šių institucijų įsteigtoms viešosioms įstaigoms, organizuojančioms praktinį mokymą ir tyrimus, profesinio mokymo, valstybinėms socialinės globos bei rūpybos įstaigoms, valstybinėms įstaigoms ir organizacijoms, valstybiniams specializuotiems sėklininkystės, veislininkystės ūkiams ir specializuotą veislininkystės bei sėklininkystės veiklą vykdančioms valstybės kontroliuojamoms akcinėms bendrovėms ir uždarosioms akcinėms bendrovėms, kuriose valstybei priklauso daugiau kaip 1/2 akcijų (toliau – Specializuotos institucijos), toliau vykdyti veiklą suteiktuose valstybinės žemės sklypuose, nepriklausomai nuo žemės sklypų būvimo vietos.

Rengiant naujos redakcijos Žemės, suteiktos mokslo ir studijų institucijoms, šių institucijų įsteigtoms viešosioms įstaigoms, organizuojančioms praktinį mokymą ir tyrimus, profesinio mokymo įstaigoms, valstybiniams specializuotiems sėklininkystės, veislininkystės ūkiams, specializuotą sėklininkystės, veislininkystės veiklą vykdančioms valstybės kontroliuojamoms akcinėms bendrovėms ir uždarosioms akcinėms bendrovėms, kuriose valstybei priklauso daugiau kaip 1/2 akcijų, naudotojų ir jų naudojamų žemės sklypų dydžių sąrašą (toliau – Žemės sklypų sąrašas), patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugpjūčio 13 d. nutarimu Nr. 1026 „Dėl Žemės, suteiktos kaimo vietovėje mokslo ir studijų institucijoms, šių institucijų įsteigtoms viešosioms įstaigoms, organizuojančioms praktinį mokymą ir tyrimus, valstybiniams specializuotiems sėklininkystės, veislininkystės ūkiams ir specializuotoms sėklininkystės, veislininkystės veiklą vykdančioms valstybės kontroliuojamoms akcinėms bendrovėms ir uždarosioms akcinėms bendrovėms, kuriose valstybei priklauso daugiau kaip 1/2 akcijų, naudotojų ir jų naudojamų žemės sklypų dydžių sąrašų patvirtinimo“, kuriame Specializuotų institucijų naudojami žemės plotai išdėstomi konkrečiais žemės sklypais, nurodant unikalius numerius, adresą, pagrindinę naudojimo paskirtį ir naudojamą dalį, nustatyta, kad dalis Specializuotų institucijų nurodytai veiklai naudojamų žemės sklypų dabar patenka į miestams priskirtas teritorijas ir vadovaujantis dabar galiojančio Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 8 punkto nuostatomis, negali būti įrašyti į Žemės sklypų sąrašą, nors šiuose žemės sklypuose vykdoma nurodyta veikla.

Miesto teritorijose esantys valstybinės žemės sklypai, užimti Specializuotų institucijų panaudos ar nuomos teise valdomais statiniais ar įrenginiais, gali būti perduodami neatlygintinai naudotis vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 8 straipsnio 1 dalies nuostatomis, tačiau į laisvus neužstatytus miesto teritorijoje esančius žemės sklypus galėtų būti atkuriamos piliečiams nuosavybės teisės natūra, todėl Specializuotos institucijos gali prarasti teisę šiais žemės sklypais neatlygintinai naudotis.

Šiuo metu dvi valstybinės įstaigos Valstybinė augalininkystės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Valstybinė augalininkystės tarnyba) ir Žuvininkystės tarnyba prie Lietuvos

Respublikos žemės ūkio ministerijos (toliau – Žuvininkystės tarnyba) vykdo specializuotą sėklininkystės, veislininkystės veiklą ir užtikrinant šių institucijų tolesnę veiklą, reikalinga valstybinė žemė, kuri turėtų būti įrašyta į Žemės sklypų sąrašą.

Iki 2010 m. liepos 1 d. augalų veislių tyrimų stotys veikė kaip atskiri juridiniai asmenys. Žemės ūkio ministro 2010 m. sausio 26 d. įsakymu Nr. 3D-49 „Dėl Valstybinės augalų apsaugos tarnybos, Valstybinės sėklų ir grūdų tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos ir Lietuvos valstybinio augalų veislių tyrimo centro reorganizavimo sąlygų sudarymo“ Valstybinę augalų apsaugos tarnybą, Valstybinę sėklų ir grūdų tarnybą prie Žemės ūkio ministerijos ir Lietuvos valstybinį augalų veislių tyrimo centrą sujungus į Valstybinę augalininkystės tarnybą, šie tyrimai buvo tęsiami.

Pagal Valstybinės augalininkystės tarnybos nuostatus, patvirtintus žemės ūkio ministro 2010 m. gegužės 24 d. įsakymu Nr. 3D-490 „Dėl Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos nuostatų ir administracijos struktūros patvirtinimo“, Valstybinės augalininkystės tarnybos Augalų veislių tyrimo skyriai atlieka dauginamosios medžiagos vegetacinius bandymus, įrašytų ir neįrašytų į Nacionalinį augalų veislių sąrašą augalų veislių ūkinio vertingumo tyrimus, taip pat augalų veislių ūkinio vertingumo tyrimus ūkio subjektų prašymu (užsakymu), sėdami ir tirdami tam tikrų augalų rūšies veisles. Šiems tyrimams atlikti reikalinga valstybinė žemės ūkio paskirties žemė.

Žuvininkystės tarnyba veiklą pradėjo nuo 2010 m. balandžio 1 d., žemės ūkio ministro 2009 m. lapkričio 11 d. įsakymu Nr. 3D-864 „Dėl Žuvininkystės departamento prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos, Lietuvos valstybinio žuvivaisos ir žuvininkystės tyrimų centro ir Laukystos žuvų veislyno reorganizavimo sąlygų ir reorganizavimo komisijos sudėties patvirtinimo“ prie Žuvininkystės departamento prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos prijungus dvi biudžetines įstaigas – Lietuvos valstybinį žuvivaisos ir žuvininkystės tyrimų centrą bei Laukystos žuvų veislyną.

Pagal Žuvininkystės tarnybos nuostatus, patvirtintus žemės ūkio ministro 2010 m. kovo 24 d. įsakymu Nr. 3D-259 „Dėl Žuvininkystės tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos pavadinimo ir nuostatų patvirtinimo“, Žuvininkystės tarnyba organizuoja ir vykdo žuvivaisos darbus valstybiniuose vandens telkiniuose, į kuriuos neišduoti leidimai naudoti žvejybos plotą. Tvenkiniai, kuriuose vykdomi žuvivaisos darbai, tai pat yra įrengti valstybinėje žemėje.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymų projektų iniciatorė – Žemės ūkio ministerija, rengėjas – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos Žemės ir nekilnojamojo turto politikos departamento (direktorė Aura Šalugienė, tel. 8 697 65 767, el. p. Aura.Salugiene@zum.lt) Žemės tvarkymo politikos skyriaus (vedėja Inga Puzienė, tel. (8 5) 239 1357, el. p. Inga.Puziene@zum.lt) patarėjas Arvidas Zulonas, tel. (8 5) 239 1354, el. p. Arvidas.Zulonas@zum.lt.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 8 punkte nustatyta, kad žemė iš piliečių išperkama valstybės ir už ją atlyginama pagal šio įstatymo 16 straipsnį, jeigu ji suteikta *kaimo vietovėje* mokslo ir studijų institucijoms, šių institucijų įsteigtoms viešosioms įstaigoms, organizuojančioms praktinį mokymą ir tyrimus, profesinio

mokymo, valstybinėms socialinės globos bei rūpybos įstaigoms, valstybiniams specializuotiems sėklininkystės, veislininkystės ūkiams ir specializuotą veislininkystės bei sėklininkystės veiklą vykdančioms valstybės kontroliuojamoms akcinėms bendrovėms ir uždarosioms akcinėms bendrovėms, kuriose valstybei priklauso daugiau kaip 1/2 akcijų (toliau – institucijos). Šios žemės naudotojų sąrašą ir jų naudojamų žemės sklypų dydžius nustato Vyriausybė.

Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo 13 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad žemės neprivatizuojama, jeigu ji suteikta mokslo ir studijų institucijoms, šių institucijų įsteigtoms viešosioms įstaigoms, organizuojančioms praktinį mokymą ir tyrimus, profesinio mokymo, valstybinėms socialinės globos bei rūpybos įstaigoms, *valstybinėms įstaigoms ir organizacijoms*, valstybiniams specializuotiems sėklininkystės, veislininkystės ūkiams bei specializuotą veislininkystės ir sėklininkystės veiklą vykdančioms valstybės kontroliuojamoms akcinėms bendrovėms ir uždarosioms akcinėms bendrovėms, kuriose valstybei priklauso daugiau kaip 1/2 akcijų. Tačiau Žemės reformos įstatymo 13 straipsnio 3 dalyje nėra suteikti Vyriausybei įgaliojimai nustatyti šios žemės naudotojų sąrašo ir jų naudojamų žemės sklypų dydžius.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama.

Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad ir valstybinėms įstaigoms ir organizacijoms suteikta ir naudojama valstybinė žemė būtų iš piliečių išperkama valstybės ir už ją būtų atlyginama Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 16 straipsnyje nurodytais būdais.

Taip pat siūloma nustatyti, kad žemė iš piliečių išperkama, jeigu ji ne tik kaimo vietovėje, bet ir miestams priskirtose teritorijose suteikta mokslo ir studijų institucijoms, šių institucijų įsteigtoms viešosioms įstaigoms, organizuojančioms praktinį mokymą ir tyrimus, profesinio mokymo, valstybinėms socialinės globos bei rūpybos įstaigoms, valstybinėms įstaigoms ir organizacijoms, valstybiniams specializuotiems sėklininkystės, veislininkystės ūkiams ir specializuotą veislininkystės bei sėklininkystės veiklą vykdančioms valstybės kontroliuojamoms akcinėms bendrovėms ir uždarosioms akcinėms bendrovėms, kuriose valstybei priklauso daugiau kaip 1/2 akcijų.

Siekiant užtikrinti asmenų teisėtų lūkesčių principo tinkamą įgyvendinimą, Įstatymo projekto 2 straipsniu siūloma nustatyti, kad iki šio įstatymo įsigaliojimo pradėtos nuosavybės teisių atkūrimo procedūros užbaigiamos pagal iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusias Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo nuostatas. Nuosavybės teisių atkūrimo procedūra laikoma pradėta, jeigu grąžintinas natūra arba perduotinas neatlygintinai nuosavybėn žemės sklypas suprojektuotas teritorijų planavimo dokumente ar žemės valdos projekte, teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintame iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Dėl siūlomo reglamentavimo būtų apginti teisėti institucijų, vykdančių praktinį mokymą ir tyrimus, specializuotą sėklininkystės ir veislininkystės veiklą, lūkesčiai naudotis suteiktais valstybinės žemės sklypais nepriklausomai nuo žemės sklypo būvimo vietos.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymo projekto priėmimas įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymo projekto priėmimas įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai neturės.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus įstatymų projektus, kitų galiojančių įstatymų keisti nereikės.

10. Ar įstatymo projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų. Įstatymo projekte nėra įtvirtinta naujų sąvokų ir jas įvardijančių terminų.

11. Ar įstatymo projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Priėmus Įstatymo projektą, reikės keisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugpjūčio 13 d. nutarimą Nr. 1026 „Dėl Žemės, suteiktos mokslo ir studijų institucijoms, šių institucijų įsteigtoms viešosioms įstaigoms, organizuojančioms praktinį mokymą ir tyrimus, profesinio mokymo įstaigoms, valstybiniams specializuotiems sėklininkystės, veislininkystės ūkiams, specializuotą sėklininkystės, veislininkystės veiklą vykdančioms valstybės kontroliuojamoms akcinėms bendrovėms ir uždarosioms akcinėms bendrovėms, kuriose valstybei priklauso daugiau kaip 1/2 akcijų, naudotojų ir jų naudojamų žemės sklypų dydžių sąrašo patvirtinimo“.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymo projekto įgyvendinimas nepareikalaus papildomų valstybės biudžeto lėšų. Įstatymo projekte nenustatomos naujos funkcijos ir įpareigojimai, kuriems įgyvendinti valstybės institucijoms reikėtų papildomų lėšų.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Buvo gautos Teisingumo ministerijos pastabos į kurias atsižvelgta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis;
„Valstybinė žemė“, „žemės sklypas“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.
Nėra